

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı
Tarih: 24 Ekim 2008
Sayı: 1482

5521

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali Şahin tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

İsa GÖK
Mersin Milletvekili

Son yıllarda, cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin cezaevi personeline işkence ve kötü muamelelere maruz kaldığı yönündeki şikâyetler hızla artmaktadır.

1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nden bu yana işkence, konuyla ilgili tüm insan hakları belgelerinde kesin bir biçimde yasaklanmış ve yaygın olarak kınanmıştır. İşkence yasağına yönelik ihlaller o kadar vahim kabul edilir ki, silahlı çatışma ya da olağanüstü halde dahi hukuken korunmamaktadır. Ne var ki, B.M. İşkence Özel Raportörünün ya da Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi'nin raporlarına ve hatta pek çok gazeteye şöyle bir göz atmak bile, işkencenin geçmişe ait bir olgu olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Günümüzde işkence ve onun yakın akrabaları olan, zalimane, insanlık dışı ve onur kırıcı davranış ve cezaların, kapalı kapılar ardında uygulanmaya devam ettiği, inkâr edilemeyecek bir gerçektir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi'ne üye bir ülkedir. Uluslararası birçok sözleşmeye imza atmıştır. Bu sözleşmelerin tümünde işkencenin bir insanlık suçu olduğu, temel hak ve özgürlüklerin, demokrasinin ve barışın esas alındığı yazılıdır. İmzacı devletler de bunların savunulması, korunması ve geliştirilmesi görevleriyle yükümlü kılınmışlardır. Türkiye'de bu sorumlulukları üstlenmiştir. Türkiye İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini kabul etmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası tarafından da bu desteklenmiştir. Türk Ceza Yasası da işkencecilere ağır cezai yaptırımlar getirmiştir. Türkiye ayrıca BM İşkenceye Karşı, Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Protokollerini de onaylamış, bu alanda uluslararası denetimi kabul etmiştir. Bütün bunlara rağmen Türkiye, işkencenin yapıldığı ülkelerin arasında yer almaktadır. Kanunda suç olmasına karşın, işkence ve onur kırıcı görüntüler, haberler Türkiye gündeminden hiç düşmemektedir.

İşkenceden uzak bir Türkiye basında ve dış arenanın her kesimince beklenen bir olgudur. Bunun için farklı organlardan birçok farklı çözüm önerileri getirilmekte ve neredeyse her tırmanış esnasında bunlara yeni maddeler katılmaktadır.

İşkence, bütün yurttaşların, bütün kamu aktörlerinin sorunudur. İşkenceye karşı dayanışma, işkencenin önlenmesi için aktif katılımı sağlanabilir. Bu, toplumsal geleceğimizi belirleme kapasitemizi onarma yolunda da önemli bir adım oluşturmaktadır. Türkiye'de işkence önlenememektedir. Önlenmesi kararlı bir siyasi iradenin varlığına bağlıdır.

Bu çerçevede aşağıdaki önlemlerin hükümet tarafından bir an önce alınması gerekmektedir:

- Ne zaman meydana gelirse gelsin, yetkililer işkenceyi kayıtsız şartsız kınamalılardır.
- Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkes, geciktirilmeden bir hakim önüne çıkarılmalıdır.
- Gözaltına alınanlar, tutuklular ve hükümlülerin gözaltı, sorgulanma ve tıbbi bakımlarının yapılması süreçlerine dahil olan görevlilerin tümüne, işkence ve kötü muamele fiillerinin yapılmaması konusunda eğitim seminerleri düzenlenmelidir.
- Türkiye yetkilileri işkence, kötü muamele, "kaybolma" ve yargısız infazlar konusunda yapılan şikâyetler, suç duyuruları ya da raporların geciktirilmeden ve etkin olarak soruşturuluyor olmasını sağlamalıdır. İnsan hakları ihlallerinden sorumlu olanlar, bu konuda emir verenler de dahil olmak üzere, yargı önüne çıkarılmalıdır. İşkence yaptığından kuşulanılan görevliler, görevden uzaklaştırılmalıdır, bunun için mutlaka mağdurun ölmesi beklenilmemelidir.
- Gözaltındaki kişiler bağımsız, tarafsız ve konuya vakıf sağlık uzmanlarıyla derhal görüşebilme olanağı bulabilmelidir. Şikâyetler, yargılamalar, mahkûmiyetler ve cezalar listesi oluşturmalı, "işkencenin önlenmesi ve rapor edilebilmesi" için gerekli önlemler alınmalıdır. Bağımsız tıbbi ya da psikiyatrik raporlar soruşturmaya dahil edilebilmeli ve görevlilere bu konuda eğitim verilmelidir.
- İşkence görenler, tanıklar, soruşturmayı yürütecek kişiler ve aileleri koruma altına alınmalıdır.

Bu bağlamda; Özellikle F tipi cezaevlerinden hükümlü ve tutuklularca şahsıma gönderilen mektuplarda, işkence ve kötü muameleye maruz kaldıkları dile getirilmekte; Tutuklu ve hükümlülerin yaptıkları şikâyet dilekçelerinin ise cezaevi yönetimince işleme konulmadığı özellikle vurgulanmaktadır.

- 1- F tipi cezaevleri açıldığından bu yana işkence ve kötü muamele mağduru olarak tutuklu ve hükümlülerin savcılıklara verdiği şikâyet dilekçe sayısı nedir?
- 2- F tipi cezaevleri açıldığından bu yana işkence veya kötü muamele suçundan yargılanan personel sayısı nedir? Yargılama sonucu ceza alan ve görevden uzaklaştırılan personel sayısı kaçtır?
- 3- Tutuklu ve hükümlülerin cezaevi personelinde işkence ve kötü muameleye maruz kalmamaları için Bakanlık olarak ne gibi çözüm yolları ve önlemler almayı planlıyorsunuz?